

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Dato: 28.07.2020

Krisesentersekretariatets innspill til nasjonal strategi for boligsosialt arbeid

Vi viser til kommunal- og moderniseringsdepartementets pressmelding datert den 4. mai 2019 med oppfordring om å gi innspill til ny nasjonal strategi for boligsosialt arbeid, samt korrespondanse med seniorrådgiver Ragnhild Dahle juli 2002. Krisesentersekretariatet takker for anledningen til å komme med våre innspill.

Krisesentersekretariatet er en paraplyorganisasjon for krisesentre i Norge. Våre medlemmer står i førstelinja for å møte og ivareta voldsutsatte. Som den forrige strategien for boligsosialt arbeid bemerker, er vold eller trusler om vold nettopp en av hovedårsakene til at bostedsløshet blant barnefamilier oppstår. Å finne et trygt sted å bo er også en utfordring for voldsutsatte uten barn. Voldutsatte kan bo midlertidig på krisesentre, men krisesentrene er et akutt tilbud. Ansvar for å finne et permanent, trygt bosted tilfaller etter krisesenterloven kommunen.

Det viktigste tiltaket for å sikre at dette skjer er å få på plass en tydeligere ansvarsfordeling. NAV må ha inn boligformidling i sine planer for tiltak for voldsutsatte. NAV må ha ansvaret for å hjelpe voldsutsatte med å søke lån til egen bolig, få tildelt kommunal bolig, og/eller søke bolig på det private markedet.

Lån til egen bolig

Når det gjelder kjøp av egen bolig, oppleves kommunenes kriterier for lån som for strenge. Til tross for at Husbankens intensjon er å gi lån til familier i vedvarende lavinntekt, en kategori som mange voldsutsatte faller inn i, er erfaringen i mange tilfeller at det kun er de med nok i inntekt og/eller egenkapital som får lån. På den andre siden kan det være at den voldsutsatte ikke kvalifiserer til kommunale lån på grunn av tilsynelatende høy inntekt eller mulighet for kapital. I realiteten er ofte den voldsutsattes økonomi underlagt voldsutøvers kontroll, og voldsutøver kan da hindre voldsutsatt i å faktisk benytte seg av inntekt og kapital.

Kommunene bør derfor i større grad kunne legge til rette for å gi huslån til voldsutsatte. Kommunale lån til voldsutsatte bør ikke begrenses av voldsutsattes registrerte inntekt eller kapital. Myndighetene bør følge vedta sterkere føringer for kommunene, slik at flere

voldsutsatte får boliglån. Det bør blant annet vurderes hvorvidt Husbanken skal garantere for lånene som blir gitt, i stedet for kommunen, samtidig som kommunen plikter å følge opp tett første året etter at lånet er gitt og å gi veiledning om det å eie og forvalte et hus.

Det vil også være fordelaktig dersom NAV kan bidra med nedbetaling av boliglån, slik at voldsutsatte kan få muligheten til å eie sin egen bolig. Dette vil dessuten kunne være en lønnsom ordning for NAV, da månedlige leiekostnader fort kan overstige kostnader til nedbetaling av boliglån.

Kommunal bolig

Når det gjelder kommunale boliger er det problematisk at mange av de kommunale boligene er for dårlig tilpasset voldsutsatte. Mange kommunale boliger er for dårlig tilpasset barnefamilier, og har ikke tilstrekkelig med sikkerhetstiltak. For å sikre at kommunale boliger kan bebos av voldsutsatte må gamle kommunale boliger oppdateres, og nye bygges med disse hensynene til grunn.

Et annet poeng knyttet til tildeling er at voldsutsatte kan få vedtak om tildeling av kommunal bolig lenge før en bolig faktisk er ledig. Når dette skjer registreres den voldsutsatte ikke som bostedsløs, til tross for at det reelt sett kan ta flere måneder før hun/han har et sted å bo.

Kommunens praksis bør derfor endres til at vedtak om tildeling ikke skjer før en bolig står ledig, slik at den voldsutsatte opprettholder sine rettigheter som bostedsløs fram til innflytting faktisk kan skje.

En tredje utfordring er at voldsutøver kan sitte igjen med rettigheter til boligen som tidligere ble delt med voldsutsatt. Vi mener at voldsutsatte må få forrang over voldsutøver i slike tilfeller, så fremt den voldsutsatte ønsker å fortsette å bo i den gamle boligen. Byrden med å finne ny bolig bør da pålegges voldsutøver.

Privatmarkedet

På det private markedet har flere krisesentre erfaring med at det er knyttet en del fordommer knyttet til å leie ut til NAV-garanti. Som tidligere nevnt har mange voldsutsatte lav inntekt, og denne utfordring rammer derfor også dem. Det ville være lettere dersom NAV i større grad ville gi lån til depositum framfor garanti. Dette ville også gjøre at utvalget leiligheter blir større, da mange utleiery ikke ønsker NAV-garanti.

Andre utfordringer

I noen tilfeller må voldsutsatte flytte fra en kommune/bydel til en annen med hensyn til egen og eventuelt barnas sikkerhet. Også her må det være kommunens ansvar å sikre at overføringen skjer på en trygg og god nok måte. Kommunene må da sikre at den voldsutsatte blir godt tatt imot av NAV og andre hjelpetjenester i den nye kommunen.

Krisesentrene møter mange lavinntektsfamilier. Mange kommer fra andre land og kulturer, og har også med seg en annen bo-kultur. Flere kommer fra kollektive familiekulturer og har lite erfaring med å bo alene. Noen familier vil ha stor nytte av veiledning og også bo-trening i gjennomgangseiligheter. Kommunene bør derfor etterstrebe å ha flere gjennomgangseiligheter tilgjengelig for voldsutsatte, som kan brukes til dette formålet. Oppfølgingen må være kommunens ansvar.

Avsluttende kommentarer

Oppsummert ønsker vi derfor at dere tar med følgende innspill i nasjonal strategi for boligsosialt arbeid:

Regjeringen vil

- Tydeliggjøre at ansvaret for boligformidling for voldsutsatte tilfaller NAV og sørge for at dette ansvaret blir ivaretatt
- Sikre at kommunene kan legge til rette for å gi voldsutsatte huslån som ikke begrenses av voldsutsattes inntekt
- Vurdere å overføre lånegaranti for huslån til voldsutsatte til Husbanken i stedet for kommunen
- Gi NAV muligheten til å bidra med nedbetaling av boliglån til voldsutsatte
- Sikre at nye og gamle kommunale boliger er tilpassede voldsutsattes behov
- Sørge for at voldsutsatte opprettholder sine rettigheter som bostedsløs fram til en bolig reelt sett står klar til innflytting
- Gi voldsutsatte forrang over voldsutøver til rettigheter til kommunal bolig
- Gi NAV muligheten til å gi lån til depositum til voldsutsatte
- Tydeliggjøre at det er kommunens ansvar å sikre voldsutsatte trygg flytting fra en kommune/bydel til en annen
- Opprette flere gjennomgangseiligheter for voldsutsatte og gi tilbud om bo-trening

Med vennlig hilsen

Krisesentersekretariatet

Tiril Vold Hansen

Idun Moe Hammersmark,
Leder for Krisesentersekretariatet